

Lietuvos kariuomenės atkūrimas ir Rusijos ginkluotųjų pajėgų išvedimas iš Lietuvos

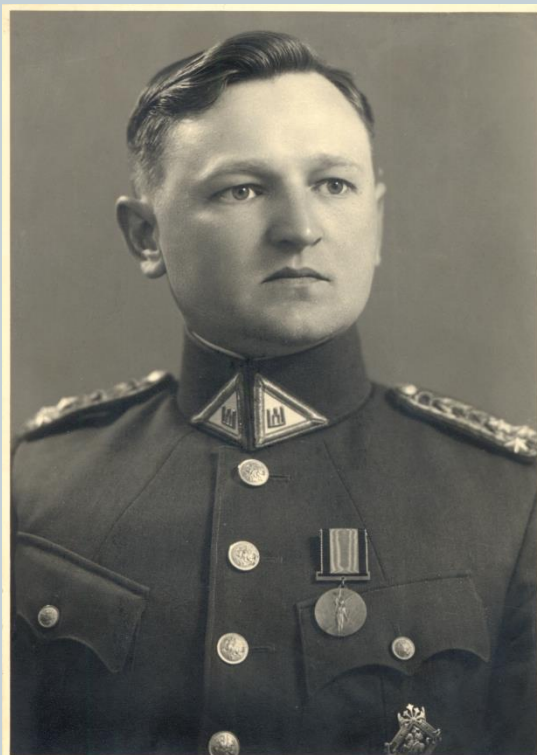
PRANEŠĖJAS ATS. PLK. ARŪNAS DUDAVIČIUS

Įvadas (1)

- „Reikia labiau bijoti prarasti laisvę be kovos nei netekti nepriklausomybės kariaujant“

Gen. št. mjr. Vytautas Bulvičius

В-Н Бульвичюс

Įvadas (2)

- Nėra ir negali būti Valstybės, kuri neturėtų vyrų, pasiryžusių bet kada stoti į kovą už savo Tėvynę. Tokia yra ir mūsų valstybė. Sunkiomis 1990-1991 metų dienomis Lietuvai ištikimi vyrai rengėsi ginti savo tėvų žemę, teisėtai išrinktą Vyriausybę, visa tai, kas brangu kiekvienam lietuviui. Šalia Parlamento, kitų svarbiausių objektų iš naujo gimstančios Lietuvos kariuomenės vyrų rankos statė barikadas, tvėrė užtvarys, minavo laukus.

1990 m. Kovo 11 – osios nepriklausomybės atkūrimo aktas

KOVO 11

LIETUVOS RESPUBLIKOS AUKŠČIAUSIOSIOS TARYBOS

A K T A S

DĖL LIETUVOS NEPRIKLAUSOMOS VALSTYBĖS ATSTATYMO

Lietuvos Respublikos Aukščiausioji Taryba, reikšdama Tautos valią, nutaria ir iškilmingai skelbia, kad yra atstatomas 1940 metais svetimos jėgos panaikintas Lietuvos Valstybės suvereniųjų galių vykdymas, ir nuo šiol Lietuva vėl yra nepriklausoma valstybė.

Lietuvos Tarybos 1918 m. vasario 16 d. Nepriklausomybės aktas ir 1920 m. gegužės 15 d. Steigiamojo Seimo rezoliucija dėl atstatytos Lietuvos demokratinės valstybės niekada nebuvo nustoję teisinės galios ir yra Lietuvos Valstybės konstitucinis pamatas. Lietuvos valstybės teritorija yra vientisa ir nedaloma, joje nevelkia jokios kitos valstybės konstitucija.

Lietuvos valstybė pabrėžia savo ištikimybę visuotinai pripažintiems tarptautinėms teisės principams, pripažįsta sienų neliečiamumą, kaip jis suformuluotas 1975 metų Europos saugumo ir bendradarbiavimo pasitarimo Helsinkyje Baigiamajame akte, garantuoja žmogaus, piliečio ir tautinių bendrijų teises.

Lietuvos Respublikos Aukščiausioji Taryba kaip suvereniųjų galių reiškėja šiuo aktu pradeda realizuoti visą Valstybės suverenitetą.

Sajūdis Lietuvos miestuose vykde savanorių registraciją į KAS

SAVANORIŲ REGISTRACIJA

Lietuvos Persitvarkymo Sajūdis pradeda
19 - 40 metų vyrų, kurie norėtų tarnauti savanoriais
krašto apsaugos sistemoje, registraciją.

Jeigu Jūs pasiryžę padėti laisvos Lietuvos
Krašto arba Pasienio apsaugai, kviečiame, užpildžius
anketą, registruotis artimiausioje Sajūdžio būstinėje.

Informaciją teikiame

Vilniuje, Sajūdžio būstinėje, telefonais

22 46 65

22 18 34

SAJŪDIS 5 29 67

LPS Sekretoriatas

Krašto apsaugos departamentas įkurtas 1990 m. balandžio 25 d. LR Vyriausybės nutarimu Nr. 125

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

NUTARIMAS

1990 m. balandžio 25 d. Nr. 125

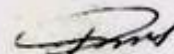
Vilnius

Dėl kai kurių departamentų prie Lietuvos
Respublikos Vyriausybės steigimo

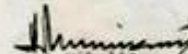
Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a :
(steigti šiuos departamentus prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės:

Darbu saugos;
Krašto apsaugos;
Kūno kultūros ir sporto;
Standartizacijos ir kokybės.

Lietuvos Respublikos
Ministrė Pirmininkė

K. Prunskienė

Lietuvos Respublikos Vyriausybės
Sekretu vadytojas

A. Nikulis

Kopija šalia
15 dokumentų rinkinio
sąrašo ir vyriausybės nutarimų
A. Nikulis
1990.04.26

Pirmasis KAD įsakymas

LIETUVOS RESPUBLIKOS KRAŠTO APSAUGOS DEPARTAMENTAS

GENERALINIO DIREKTORIAUS

ĮSAKYMAS Nr. 1

Vilnius

1990 m. gegužės... mėn. 31 d.

1§

Isteigti prie Lietuvos Respublikos Krašto apsaugos departamento Karinį - techninį ir sporto klubą su filialais zonose.

2§

Paskirti Jėzerską Česlovą, Jono, Karinio - techninio ir sporto klubo viršininku.

3§

Tvirtinti Karinio - techninio ir sporto klube prie Lietuvos Respublikos Krašto apsaugos departamento nuostatus.

Priedas : Karinio - techninio ir sporto klube prie Lietuvos Respublikos Krašto apsaugos departamento nuostatai.

Krašto apsaugos departamento
generalinis direktorius *Butkevičius* Butkevičius

Pirmoji karių priesaika 1990 m. lapkričio 23 d. Kaune

1990 m. lapkričio 23 d. Nežinomojo kareivio perlaidojimas Kaune, Vytauto Didžiojo karo muziejaus kiemelyje

KAD zonų (karo komendatūrų) įkūrimas

LIETUVOS RESPUBLIKOS KRAŠTO APSAUGOS DEPARTAMENTAS

GENERALINIO DIREKTORIAUS

ĮSAKYMAS Nr. 2

Vilnius

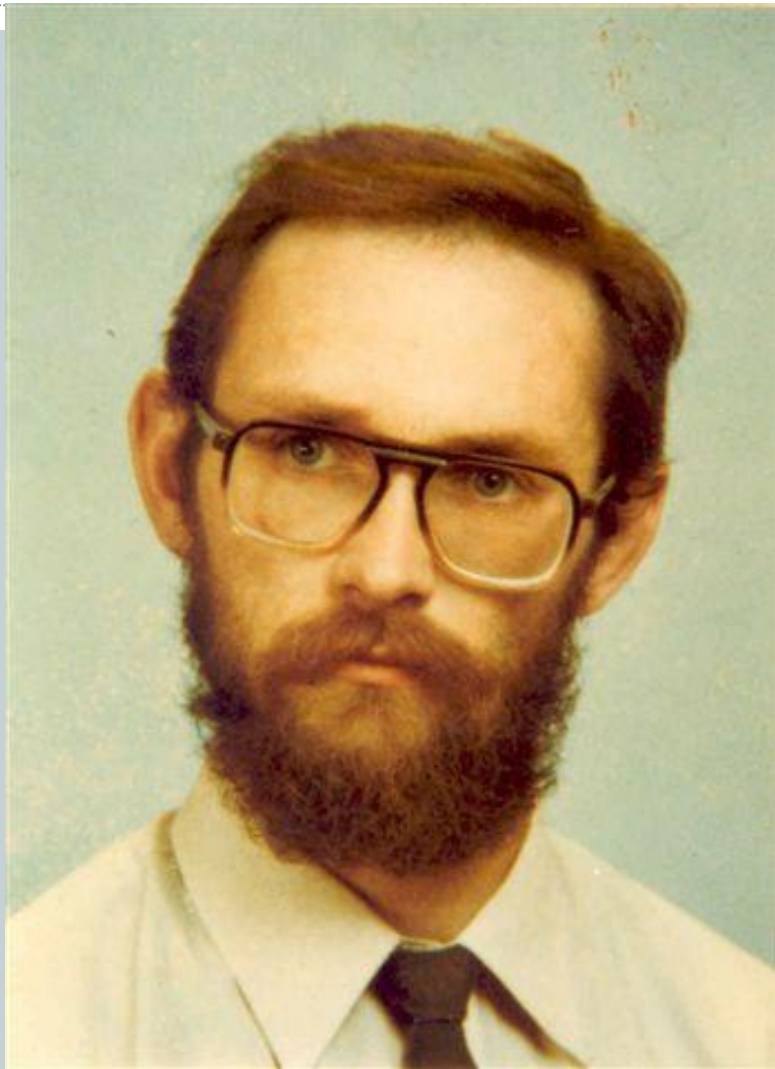
1989 m. birželio 1 d.

Isteigti Krašto apsaugos departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės skyrius 7 zonose :

1. Alytaus (Alytaus m., Alytaus raj., Lazdijų raj., Varėnos raj.)
2. Kauno (Kauno m., Kauno raj., Jonavos raj., Jurbarko raj., Kaišiadorių raj., Kėdainių raj., Raseinių raj., Prienų raj.)
3. Klaipėdos (Klaipėdos m., Gargždų raj., Kretingos raj., Mažeikių raj., Plungės raj., Skuodo raj., Šilalės raj., Šilutės raj.)
4. Marijampolės (Marijampolės m., Marijampolės raj., Šakių raj., Vilkaviškio raj.)
5. Panevėžio (Panevėžio m., Panevėžio raj., Anykščių raj., Biržų raj., Kupiškio raj., Pasvalio raj., Rokiškio raj., Utenos raj., Zarasų raj.)
6. Šiaulių (Šiaulių m., Šiaulių raj., Akmenės raj., Joniškio raj., Kelmės raj., Pakruojo raj., Radviliškio raj., Tauragės raj., Telšių raj.)
7. Vilniaus (Vilniaus m., Vilniaus raj., Ignalinos raj., Molėtų raj., Trakų raj., Šalčininkų raj., Širvintų raj., Švenčionių raj., Ukmergės raj.) - mobilizaciniams ištekliams ruošti, jų apskaitai, paskirstymui tvarkyti, jaunuolių karinės tarnybos klausimams spresti (remiantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1990 m. gegužės 24 d. Nr. 178).

Generalinis direktorius *Antanas Butkevičius* Antanas Butkevičius

Pasienio tarnyba

GINTARAS ŽAGUNIS

1957 06 20 - 1991 05 19

Žuvo saugodamas Lietuvos pasienį,
Kra kūnų poste. Po mirties
apdovanotas 1-jo laipsnio Vyčio
kryžiaus ordinu

1991 m. žuvę LR piliečiai

1991 m. sausio 13 d. aukos

1. Loreta Asanavičiūtė 1967-1991
2. Virginijus Druskis 1969-1991
3. Darius Gerbutavičius 1973-1991
4. Rolandas Jankauskas 1969-1991
5. Rimantas Juknevičius 1966-1991
6. Alvydas Kanapinskas 1952-1991
7. Algimantas Petras Kavoliukas 1939-1991
8. Vidas Maciulevičius 1966-1991
9. Titas Masiulis 1962-1991
10. Alvydas Matulka 1960-1991
11. Apolinaras Juozas Povilaitis 1937-1991
12. Ignas Šimulionis 1973-1991
13. Vytautas Vaitkus 1943-1991
14. Vytautas Koncevičius 1941-1991

1991 m. gegužės 19 d.

Eidamas tarnybines pareigas buvo nušautas Šalčininkų užkardos Krakūnų posto KAD pasienio tarnybos darbuotojas **pasienietis Gintaras Žagunis**.

1991 m. liepos 31 d. žuvusieji Medininkų pasienio poste

1. Greitojo reagavimo rinktinės „Aras“ pareigūnas Mindaugas Balavakas
2. Kelių policijos darbuotojas Juozas Janonis
3. Greitojo reagavimo rinktinės „Aras“ pareigūnas Algimantas Juozakas
4. Kelių policijos darbuotojas Algirdas Kazlauskas
5. Muitininkas Antanas Musteikis
6. Muitininkas Stanislovas Orlavičius
7. Policininkas Ričardas Rabavičius

Sunkiai sužeistas **muitininkas Tomas Šernas** liko gyvas.

1991 m. rugpjūčio 21 d. pučo auka

Į Lietuvos karių saugomą teritoriją prie AT rūmų įsiveržė tarybinės armijos kariai. Per incidentą žuvo Alytaus rinktinės **savanoris Artūras Sakalauskas**, dar 11 savanorių buvo sužeisti.

KAD įsakymas Nr. 160

KRAŠTO APSAUGOS DEPARTAMENTAS PRIE LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS

Į S A K Y M A S
1991 08 19 Nr. 160
Vilnius

Dėl KAD padalinių veiksmų
ypatingos situacijos metu

Susiklosčius ypatingai politinei situacijai Lietuvoje, į s a k a u:

1. Savanoriškai krašto apsaugos tarnybai, KAD Mokomajam junginiui, Pasienio apsaugos tarnybai:

Ginklu ginti Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos ir Vyriausybės rūmus;

2. SKAT štabui, Mokomajam junginiui, Pasienio apsaugos tarnybai, rinktinių, kuopų vadams

TSRS ginkluotosioms pajėgoms užėmus Aukščiausiosios Tarybos ir Vyriausybės rūmus, organizuoti ir vykdyti pilietinio pasipriešinimo akcijas VISOJE LIETUVOS RESPUBLIKOS TERITORIJOJE, naudojant nesmurtinio pasipriešinimo metodiką.

Generalinis direktorius

A. Butkevičius

Savanoriškoji krašto apsaugos tarnyba

ARTŪRAS SAKALAUSKAS

1963 10 26 – 1991 08 21

Žuvo saugodamas Lietuvos parlamento rūmus per incidentą su sovietų kariškiais.

Po mirties apdovanotas 1-jo laipsnio
Vyčio kryžiaus ordinu.

SKAT Alytaus rinktinės savanoriai 1991 m.

Karo prievolė

- 1991 m. rugsėjo 13 d. pirmasis šaukimas į tikrąją krašto apsaugos tarnybą ir alternatyviają tarnybą (dalis jaunuolių nukreipta tarnauti į vidaus reikalų ministerijos vidaus tarnybos dalinius);
- 1991 m. Spalio 30 d. antrasis šaukimas į tikrąją krašto apsaugos tarnybą ir alternatyviają tarnybą (dalis jaunuolių nukreipta tarnauti į brigadą „Geležinis Vilkas“);
- 1992 m. spalio 6 d. trečiasis šaukimas į tikrąją krašto apsaugos tarnybą ir alternatyviają tarnybą (dalis jaunuolių nukreipta tarnauti į Pasienio tarnybą).

Greitojo reagavimo brigados šauktiniai kariai

Garbės sargybos kariai

Nutarimas dėl Lauko kariuomenės brigados vado patvirtinimo

LIETUVOS RESPUBLIKOS AUKŠČIAUSIOSIOS TARYBOS PREZIDIUMO NUTARIMAS

DĖL LAUKO KARIUOMENĖS MOTODESANTINĖS GREITOJO
REAGAVIMO BRIGADOS VADO

Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos Prezidiumas
n u t a r i a:

Patvirtinti pulkininką leitenantą Česlovą JEZERSKĄ Lauko ka-
riuomenės motodesantinės greitojo reagavimo brigados vadu.

*LIETUVOS RESPUBLIKOS
AUKŠČIAUSIOSIOS TARYBOS
PIRMININKAS*

VYTAUTAS LANDSBERGIS

Vilnius, 1992 m. lapkričio 18 d.
Nr.I-3055

1992 m. lapkričio 19 d. atkurta Lietuvos Respublikos kariuomenė

LIETUVOS RESPUBLIKOS KARIUOMENĖS ATKŪRIMO A K T A S

Minėdamas narsias Nepriklausomybės kovas ir dabarties savanorių pradėtą krašto apsaugos darbą, rūpindamasi Lietuvos žmonių saugia dabartimi ir ateitimi, Lietuvos Respublikos teritorijos ir valstybės sienos apsauga, vardan Lietuvos laisvės ir nepriklausomybės

Lietuvos Respublikos Aukščiausioji Taryba šiuo aktu iškilmingai skelbia, kad nuo šios dienos yra atkuriamą Lietuvos Respublikos kariuomenė.

Lietuvos Respublikos kariuomenės veiklą reguliuoja Lietuvos Respublikos įstatymai.

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
AUKŠČIAUSIOSIOS TARYBOS
PIRMININKAS**

VYTAUTAS LANDSBERGIS

Vilnius, 1992 m. lapkričio 19 d.
Nr. I-3066

Kariuomenės uždaviniai (1)

1. Taikos metu :

1.1 Saugoti valstybės teritoriją ;

1.2 Palaikyti kovinį pasirengimą ir vykdyti KAM vadovybės išskeltas karines užduotis ;

1.3 Teikti pagalbą policijai ir valdžios institucijoms .

Kariuomenės uždaviniai (2)

2. Karo metu :

2.1 Ginklu ginti Lietuvos valstybę ;

2.2 Organizuoti valstybės karinį pasipriešinimą visoje Lietuvos teritorijoje ;

3. Įstatymų tvarka kariuomenė privalo vykdyti užduotis pagal LR tarptautinius įsipareigojimus.

1992 m. kariuomenę sudarė (1)

- Sausumos kariuomenės dalys ir daliniai (Lauko kariuomenės brigada “ Geležinis Vilkas “, vadas plk. ltn. Česlovas Jezerskas) ;
- Aviacijos tarnyba (viršininkas plk. ltn. Zenonas Vegelevičius) ;
- Atkuriamųjų karinių jūrų pajėgų – Pakrančių apsaugos rinktinė (vadas komandoras Algis Leišis)

1992 m. kariuomenę sudarė (2)

- Savanoriška krašto apsaugos tarnyba (SKAT) vadas plk. ltn. Jonas Gečas ;
- Pasienio apsaugos tarnyba (vadas plk. ltn. Virginijus Česnulevičius)
- Reguliariosios kariuomenės rezervas (atsargos karininkai ir puskarininkiai, kariai atlikę tikrąją karo tarnybą Lietuvos kariuomenėje ir karininkai, seržantai ir kariai, tarnavę užsienio valstybių kariuomenėse, kuriems buvo suteikti Lietuvos kariuomenės laipsniai ir prisiekę Lietuvai) ;

Rusijos kariuomenės išvedimas iš Lietuvos (1)

- Tarpvalstybinės derybos dėl Rusijos kariuomenės išvedimo iš Lietuvos buvo pradėtos 1992 m. sausio 29 d., sausio 31d. Rusijos ir Lietuvos derybų delegacijos pasirašė bendrą komunikatą.
- 1992 m. rugsėjo 8 d. Maskvoje LR KA ministras Audrius Butkevičius ir Rusijos gynybos ministras Pavelas Gračiovas pasirašė Rusijos ginkluotųjų pajėgų išvedimo iš LR grafiką ir kitus dokumentus.
- 1992 m. LR teritorijoje buvo apie 35 tūkstančiai Rusijos ginkluotųjų pajėgų karių.

Rusijos kariuomenės išvedimas iš Lietuvos (2)

- 1992 m. vasario 9 d. Lietuvoje organizuotas plebiscitas (apklausa) dėl okupacinės kariuomenės išvedimo iš Lietuvos. Už okupacinės kariuomenės išvedimą balsavo 90,79 proc. LR piliečių nuo turinčių teisę balsuoti.
- 1992 m. gegužės 15 d. Lietuvoje buvo organizuotas RF karinių dalinių blokavimas. Karinių dalinių blokavimą vykdė KAM padaliniai.

Rusijos kariuomenės išvedimas iš Lietuvos (3)

- Rusijos kariuomenė buvo išvedama keturiais etapais:
- I etapas – 1992 m. rugsėjo 8 d. – gruodžio 31 d.
- II etapas – 1993 m. sausio 1 d. – kovo 31 d.
- III etapas – 1993 m. balandžio 1 d. – birželio 30 d.
- IV etapas – 1993 m. liepos 1 d. – rugpjūčio 31 d.
- Rusijos armijos kariškių ir Lietuvos kariuomenės pareigūnų nuoseklaus darbo dėka per vienerius metus iš LR buvo išvesta Rusijos kariuomenė.

Lietuvos Respublikos derybų su Rusija delegacijos nariai 1992 m.

1992 m. rugsėjo 8 d. Maskvoje pasirašytas Rusijos ginkluotųjų pajėgų išvedimo iš LR grafikas

Perduodamų RF karinių objektų LR sąrašas

- Ukmergės rajonas :
- Karinis komisariatas (Kauno g. 40 ir 46, Ukmergė);
- 107-osios motošaulių divizijos daliniai, karinė dalis 28379 (Liepų g. 6, Ukmergė);
- Raketinė bazė B-2, karinė dalis 96408 (Kopūstėliai, Ukmergės r.);
- Karinės patalpos (Kauno g. 29, Ukmergė).

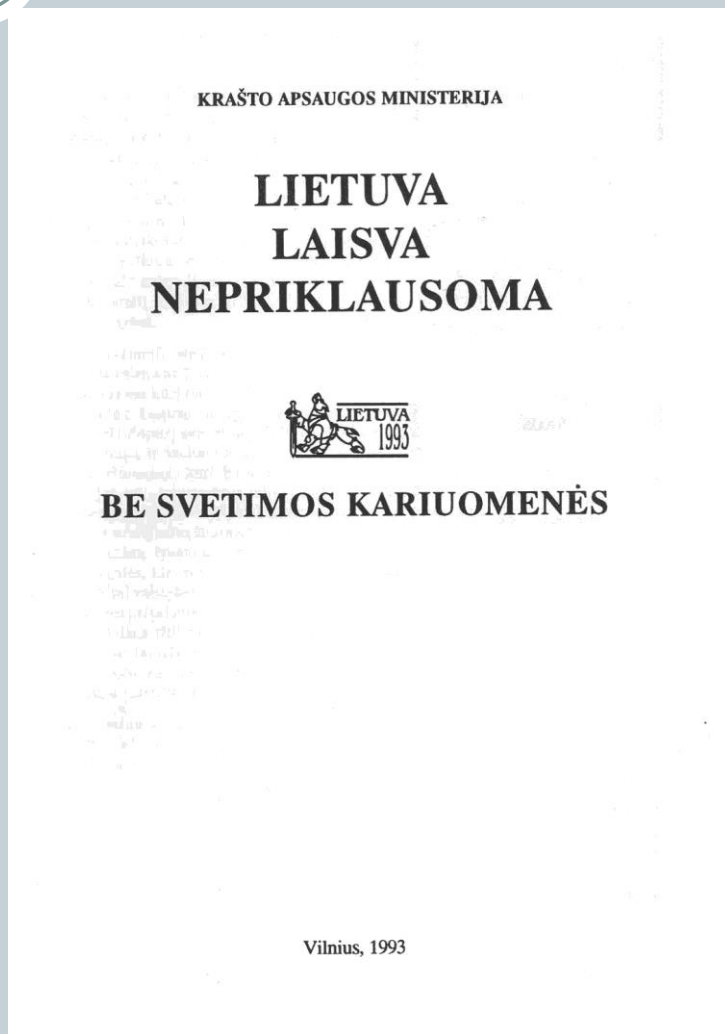
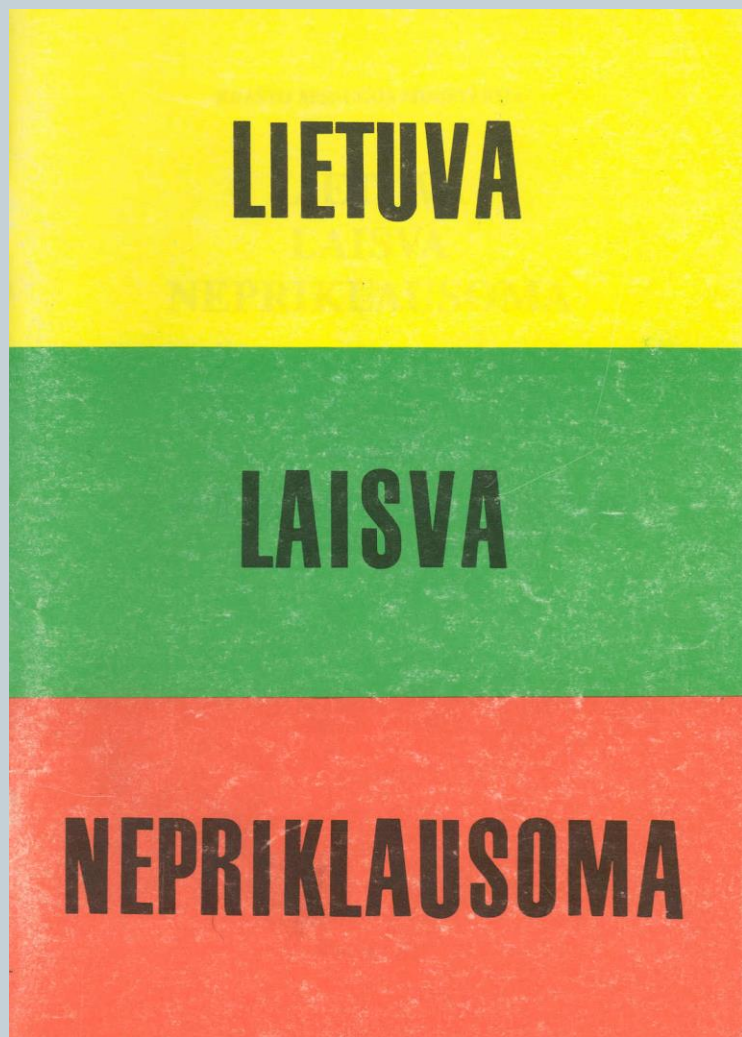
Rusijos kariuomenės išvedimas iš Lietuvos (4)

Rusijos kariuomenės išvedimas iš Lietuvos (5)

KAD 1993 m. Rusijos kariuomenės išvedimo proga išleista knygelės viršelis ir titulinis lapas

Apibendrinimas

- Nors Lietuvos teritorijoje dar buvo Rusijos okupacinė kariuomenė, tai nesustabdė Lietuvos kariuomenės atkūrimo darbų.
- Aukštas karininkų, puskarininkių, karių ir savanorių patriotizmo ir motyvacijos lygis, leido gana per trumpą laiką sukurti gerai parengtus kariuomenės dalinius.
- Lietuvos vadovų, diplomatų ir kariškių bendri veiksmai įgalino per trumpą laiką išvesti Rusijos okupacinę kariuomenę iš Lietuvos valstybės ir įtvirtinti nepriklausomybę.